

Sabri Arpaç

✉ sabriarpacymm@gmail.com 🐦 <https://twitter.com/sabriarpac>

14 Nisan 2019

Kıdem tazminatı fonu ile işçi kıyımına doğru!

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, "**Yeni Ekonomi Programı Yapısal Dönüşüm Adımları 2019**"u 10 Nisan 2019 günü düzenlediği basın toplantısıyla açıkladı. Programın en önemli konularından biri kuşkusuz ki "kıdem tazminatı reformu" ile ilgili olanıydı. AKP iktidarı 2003 yılından beri diğer sağ iktidarlar gibi zaman zaman bu konuyu gündeme getiriyor. Ama tepkilerden dolayı bir türlü yürürlüğe giremiyor. Tepki ve olası siyasi gelişmelerden dolayı bu kez de gerçekleştiremeyecektir.

KIDEM TAZMİNATI İLE İLGİLİ BİLGİ TAZELEYELİM

Atatürk'ün Cumhurbaşkanı, İsmet İnönü'nün Başbakanlığı döneminde yani Cumhuriyetin ilk yıllarında **1936** yılında yasalaşan 3008 Sayılı İş Kanunu ile "**kıdem tazminatı**" çalışma yaşamına girdi. Yasaya göre 5 yıl çalışan işçiye, her yıl için 15 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı hakkı tanındı. 1950 yılında 5 yıl çalışma koşulu işçiler lehine 3 yıla indirildi. 1967'de kıdem tazminatı hakkı işçiler yararına genişletildi ancak; 1970'te Anayasa Mahkemesi bu kararı iptal etti. İşçilerin mücadelesi kesintisiz devam etti. Ecevit Hükümeti döneminde kıdem tazminatı hakkı 1975 yılında bugünkü halini aldı.

Göreve gelen kimi darbeci ve sermaye yanlısı sağ hükümetler iş çevrelerinin etkisi ile kıdem tazminatı hakkının kısıtlanması için girişimleri oldu. Ama işçi sınıfının mücadelesi, direnci karşısında şimdiye kadar "**kıdem tazminatı**" hakkını geriletemediler.

İKTİDAR NEDEN BU KADAR ISRARLI?

Hazine ve Maliye Bakanı Albayrak, “**tamamlayıcı emeklilik sisteminin bir parçası olarak kıdem tazminatı fonunun hayata geçirileceğini belirtirken, çalışanlardan ve işverenden yapılacak kesintilerin Bireysel Emeklilik Sistemi (BES) ile entegre kıdem tazminatı fonunda toplanacağını**” ifade etmiş. “**Kıdem tazminatı**” adı üstünde; işçinin çalıştığı işyerinden zaman içinde elde ettiği kıdem, emeğin ve alın terinin karşılığıdır. İşinden haklı nedenlerle ayrıldığında kendisine ödenen ücret ödemesidir.

İktidar ve iş çevreleri bu işin üstüne neden bu kadar düşüyorlar?

Birincisi; bu ve benzeri fonların mali büyüklüğünün yarattığı cazibe. Ülkeyi düşürdükleri iç ve dış borç batağından çıkarmak için işçilerin hakkı gasp edilerek mi çıkılmak isteniyor? Zorunlu Bireysel Emeklilik Sistemi (BES) ve Kıdem Tazminatı Fonu (KTF) ile işçinin, emekçinin sırtında Devletin ve özel kesimin dağ gibi büyüyen borçlarının ödenmesi, ekonominin düzeltilmesi mümkün mü? İşçi-emekçi ve halk buna müsaade eder mi?

İkincisi; şimdiye kadar olduğu gibi bu tür fonlar genellikle amaç dışı kullanılması, bütçe açıklarının kapatılmasında kullanılması ya da ucuz kredi olarak iş çevreleri tahsis edilmesi gibi...

Bu ve benzeri fonların geçmişte olduğu gibi amaç dışı kullanılması, zamanla buharlaşarak yok olmaktadır. Bu sorunlu fonlar zamanla başka iktidarlar tarafından amacından sapmış olarak; **Memur Yardımlaşma Kurumu (MEYAK)**, **Konut Edindirme Yardımı (KEY)** gibi hiç edilecekler. **KEY** rezaleti ortada dururken işçiler memurlar yeni **BES**'lere ve aynı maceraya Kıdem Tazminatı Fonu (**KTF**) izin vermeyecekler.

Üçüncüsü; fonun yönetimine bol maaşlı yandaş yöneticiler atayacaklar.

Dördüncüsü; işverenler toplu kıdem tazminatı maliyetinden kurtulacaklar.

Beşincisi ise; işçiler önemli bir iş güvenliği kurumundan yoksun olacakları için istendiği anda kapı önüne konulabileceklerdir.

KIDEM TAZMİNATININ KAYNAKLARI BELLİ Mİ?

Fonun kaynakları nelerden oluşacağı net olarak belli değildir. Kaynağın işçi ve işveren ve Hazine'den karşılanacağı söylenmektedir. Şu anki durumda işçi ve Hazine'nin bir mali sorumluluğu bulunmamaktadır. İşçi ayrıca Hazine'ye bir de gelir vergisi ödemektedir.

Yeni oluşturulacak fonda işçi ve işverenin katkısı yanında bir de Hazine'nin yüzde 25 oranında katkı koyacağı söylenmektedir. Hazine bunu bir cebinde çıkarıp öbürüne koyacaktır.

SENDİKALAR VE SİYASİLER NE DİYOR?

Türk-İş ve DİSK genel başkanları kıdem tazminatının fona devrinin yeniden gündeme gelmesi üzerine; "kıdem tazminatı işçinin son kalesi" açıklamaları yaptılar. Türk-İş Genel Başkanı Ergün Atalay "Kıdem tazminatıyla ilgili bir geriye dönüş olursa buralarda oturmanın bir anlamı yok. Kıdem tazminatı işçilerin son kalesi. Bize sormadan hiçbir şey yapamazlar" derken DİSK Genel Başkanı Arzu Çerkezoğlu, kıdem tazminatının işçilerin kırmızı çizgisi olduğunu vurguladı.

HAK-İŞ Başkanı Mahmut Arslan; "kazanılmış bütün hakları güvence altına alan ama aynı zamanda da var olan sorunları ortadan kaldıracak yeni bir model inşa edilmesi gerektiği, Devletin güvencesi altında olmak koşuluyla kıdem tazminatı fonuna kategorik olarak karşı olmadıklarını, ancak; Türkiye Odalar Borsalar Birliği (TOBB) temsil ettiği geniş bir kesim kıdem tazminatının mevcut yapısına bile itiraz ettiğini, böyle bir tablonun olduğu yerde uzlaşımın imkânsız olduğunu" belirtiyor.

Konunun yasal düzenlemesinin tartişılacağı ileriki günlerde konunun tarafımızca izleneceğimizi, işçilerin yüz yıllık mücadelelerinin kolay kolay geriye gtrlmeyeceğini mit etmekteyim.

İř ÇEVRELERİNİN YILLARDAN BERİ İSTEDİKLERİ

Bazı işçiler gibi işverenler de fonun kurulması halinde her ay fonuna ödeme yapacaklarından dolayı fonun kurulmasını istememektedirler. Hatta eski ve yeni **İstanbul Ticaret Odası Başkanları (İTO)**, fonun kurulması ve fon kaynaklarından **KOBİ**'lere kredi olarak verilmesini istemektedirler.

Ama işçiler, emekçiler yüzyıllık kazanılmış haklarını yedirmeyeceklerdir. Bu hamur daha çok su götürür. Bekleyip görelim...